

ROZHOVORY O DIDAKTIKE

Ivan Lacko (FiF UK): O vyučovaní anglického jazyka

1 O vyučovaní anglického jazyka sa rozprávame s docentom Ivanom Lackom.

2 Ivan Lacko je vedúcim Katedry anglistiky a amerikanistiky na Filozofickej fakulte Univerzity
3 Komenského v Bratislave. Venuje sa najmä americkej literatúre a reáliám a problematike
4 dramatizácie a tvorivého písania vo vyučovaní jazyka a literatúry. Je členom Českej
5 a slovenskej asociácie amerikanistov a redakčnej rady časopisu Ostrava Journal of English
6 Philology.

7

8 **Ako ste sa dostali k učiteľstvu angličtiny?**

9 K učiteľstvu angličtiny som sa dostal asi tak, že som sa najprv dostal k angličtine ako takej.
10 Lebo ešte pred osemdesiatym deviatym som veľmi angličtinu nemohol študovať a ja som
11 potom mal veľké šťastie, že v deväťdesiatych rokoch som sa dostal do Spojených štátov
12 vďaka rodine. A skončil som vlastne tým, že som študoval angličtinu na Filozofickej fakulte
13 aj s nemčinou v kombinácii, ale v prekladateľskom odbore. A počas štúdia som bol ešte na
14 jednom inom pobyte na univerzite v Spojených štátoch, a aj vo Veľkej Británii som strávil
15 istý čas. A z toho som sa ako keby potom dostal viac-menej úplnou náhodou k tomu, že som
16 chcel robiť niečo, kde by som vedel komunikovať s ľuďmi. To prekladateľstvo je také
17 samotárske a ja som na tlmočníka sa veľmi necítil, čo malo taký prozaický dôvod skôr. Ale
18 mňa to akademické prostredie vždy dosť motivovalo k novým nápadom, aj to, že je tam taký
19 ten tvorivý element. A mal som asi aj šťastie na dobrých učiteľov, ktorí ako keby v človeku
20 možno implicitne vyvolali tú chuť robiť niečo podobné s mladými ľuďmi, so študentmi ďalej.
21 A toto celé bolo tak na konci tých deväťdesiatych rokov, akurát keď sa aj Slovensko celé
22 nejako začínalo posúvať viac k tej Európe, tak som v tom videl aj trošku také poslanie asi.

23 **A čo máte na učiteľstve alebo vyučovaní angličtiny najradšej?**

24 To už som aj povedal viac-menej. To, že sa človek priamo dostáva do kontaktu s ľuďmi,
25 z ktorých mnohí, teda z ktorých niektorí sú veľmi motivovaní, veľmi ambiciózni, niektorí sú
26 takí, že nevedia vlastne čo chcú a to veľakrát zistia práve cez to vyučovanie a cez učenie sa,
27 že v sebe majú niečo, o čom možno ani nevedeli. A tá angličtina je určite dobrá v tom, že pre
28 mňa to bolo hlavne také okno do tej druhej, alebo do tých viacerých kultúr anglofónnych,
29 ona asi nie je nejaká homogénna. Aj to, že človek sa prostredníctvom toho jazyka, či keď sa
30 ho učí, alebo keď ho vyučuje, alebo keď ho už aj vie a používa, dostane priamo ako keby do
31 kontaktu s úplne inou kultúrou, než na akú sme tu boli zvyknutí. Už teraz možnože je to
32 trošku iné. Teraz sme viac otvorení nielen Európe ale teda aj svetu. Tak toto je pre mňa asi
33 ten najsilnejší prvok, že každý deň, keď človek ide do tej triedy, tak ako keby nanovo zažíval
34 to, čo si spomína zo svojej mladosti, že prišiel niekde do prostredia, o ktorom vedel veľmi

1

1 málo a potom sa zrazu ako keby pretransformoval na niekoho alebo na niečo, čo mu
2 umožnilo byť možno nie úplne novým človekom, ale vybrať sa nejakým iným smerom. Ako
3 keby sa otvárali jedny dvere za druhými, tak to je pre mňa asi taká metafora na učenie
4 najadekvátnejšia.

5 **A čo je to menej príjemné alebo náročné?**

6 Tak to je asi to, čo sa veľakrát v školskom systéme vyskytuje ako taký povinný prvok, a to sú
7 tie administratívne veci pre mňa na učiteľstve. A to sa asi všetci učители zhodnú, že na to by
8 malo ísť čo najmenej energie. Bohužiaľ to tak asi nie vždy môže byť, ale mohlo by toho byť
9 určite menej. A menej príjemné situácie sú asi aj tie, keď veľakrát aj študenti si možno ako
10 keby až príliš presadzujú tú svoju konkrétnu predstavu o tom, že ako by to vyučovanie malo
11 vyzeráť. A je samozrejme na jednej strane veľký príklon dnes k tomu, že všetko čo sa naučia
12 by malo byť okamžite použiteľné v praxi, ako keby to bol nejaký balíček, ktorý im odovzdáme
13 a oni si ho zoberú a vyjdú z brán univerzity s diplomom a s tým balíčkom, ktorý potom teda
14 keď otvorí, tak hneď sa po nich vrhnú zamestnávateľia s tými najlepšimi ponukami. Čo ako
15 na jednej strane chápem. Na druhej strane, keď sa tomu podriadi ten proces, že samotné
16 učenie by možno malo byť tým cieľom. To že sa vieme učiť, že sa dokážeme učiť, a že sa to
17 vôbec dá, a že nás to nejak obohacuje navzájom, to sa tam trochu vytráca. Možno je to aj
18 také memento, že čo bude teraz ďalej, keď je tu umelá inteligencia. Ale to nebudem otvárať
19 túto tému, samozrejme to je asi na inú debatu.

20 **Vy ste to tak trochu už načali v tej predchádzajúcej odpovedi, čo sú tie výzvy učiteľstva. Ako 21 by sa podľa Vás mala angličtina učiť na školách, základných stredných?**

22 Tak hlavne si myslím, že je dnes aj taká iná situácia v tom, že deti, obzvlášť na základných
23 školách, a potom automaticky aj na stredných, sú oveľa viac vystavení angličtine ako boli
24 pred desiatimi, pätnástimi, nehovoriac tridsiatimi rokmi. Čiže je to niečo, na čo by sme mali
25 reagovať, trochu na to možno reagujeme spomalene, ale asi preda. Lebo vďaka teda rôznym
26 streamovacím službám, to že všetky filmy, videá, to všetko, čo vlastne dnes pozerajú je
27 väčšinou v angličtine, takže oni majú k tej angličtine taký, ako aby som to nejak vedel
28 pomenovať, oveľa menej bojácny vzťah ako sme mali dajme tomu my. A možno z toho by
29 sa dalo vychádzať, že viac sa zamerať na to, že v prvom rade je to o tej komunikácii, aby sme
30 ich podporovali v tom, že využiť to, čo v sebe majú. To znamená, to je taká tá znalosť
31 a voľnosť v tom používaní na to, aby vedeli komunikovať konkrétne veci koherentne,
32 zrozumiteľne a jednoznačne s ľuďmi, ktorí dajme tomu prichádzajú z toho anglicky
33 hovoriaceho prostredia, alebo teda pre ktorých je angličtina ten jazyk komunikácie, lebo už
34 viac ľudí hovorí angličtinou medzi sebou a nie sú teda rodení hovorcovia. A z tohto by to asi
35 malo celé vychádzať, na tom by sa malo stavať. A ja mám aj taký, mám aj taký prístup k tomu
36 veľakrát, hoci neučím konkrétne jazyk alebo gramatiku, že aj gramatika, aj syntax, aj všetky
37 tieto vlastne lingvistické aspekty pri učení sa jazyka by mali byť skôr využívané ako nejaké
38 prostriedky na to, že chcem povedať niečo a tá gramatika mi pomáha meniť ten význam
39 alebo ho ako keby správne komunikovať. A nie používať gramatiku na to, aby som urobil
40 test. Lebo to sa veľakrát, na to sa veľakrát to vyučovanie angličtiny redukuje. A potom na

1 vysokej škole samozrejme je to aj ten taký interkultúrny rozmer, že učiť sa o tej kultúre
2 prostredníctvom toho vyučovania angličtiny, že by to nemalo byť, že teraz sa naučíme len
3 jazyk, ale ten jazyk je súčasťou vlastne kultúry, ak nie teda priamo nejakým nositeľom tej
4 celej kultúry, alebo tých rôznych kultúr. A na toto asi by sa mal dávať väčší dôraz aj na
5 stredných školách, aj na základných školách.

6 **Ako pripraviť budúcich učiteľov a učiteľky angličtiny na to, aby toto ustáli, túto úlohu? Čo**
7 **je podľa Vás kľúčové v príprave učiteľov?**

8 Ja si myslím, že na jednej strane to už aj to čo som povedal, že mať možno takýto prístup
9 k vyučovaniu toho jazyka, ktorý vychádza zo stavu a pripravenosti študentov alebo teda
10 tých žiakov na základných školách. A chápe ten ich vzťah k angličtine, aj to ako sú angličtine
11 vystavení. To je jedna vec, ktorá asi by mala určite fungovať. A tá druhá vec je otvoriť sa
12 proste svetu, otvoriť sa tým iným krajinám, kultúram, ľuďom, a pozeráť sa na to, že ako sa to
13 robí aj inde. Skúsiť si proste zobrať z každého toho študijného programu niečo, čo niekde
14 funguje. Ako samozrejme najlepšie by bolo, keby na to boli vytvorené podmienky, ktoré to
15 umožňujú urobiť čo najlepšie. V niektorých krajinách to tak funguje, v iných menej. Ako asi
16 nepoviem nič neznáme, alebo nové, keď poviem, že malo by v školstve aj v programoch, ktoré
17 sú zamerané na prípravu budúcich učiteľov, vrátane teda angličtinárov, byť oveľa viac peňazí,
18 lebo bez toho sa to proste nedá nejakým spôsobom nahradiť, a my potom fungujeme
19 veľakrát tak, že nahrádzame takou troška charitatívnou aktivitou veci, ktoré by mali byť
20 v tom systéme zadefinované automaticky. Takže toto by tam asi malo byť. My sa to snažím
21 u nás robiť aj tak, aby učelia, teda budúci učelia, mali oveľa viac praxe ako majú teraz,
22 praxe myslím skúsenosti priamo v triede s reálnymi študentmi na tých gymnáziách alebo
23 osemročných gymnáziách alebo stredných školách. Aby prichádzali do kontaktu
24 s ozajstnými ľuďmi, aby teda to ich vzdelávanie nefungovalo len cez nejaké sekundárne
25 materiály, alebo nedajbože iba texty a teóriu, ale aby boli oveľa viac vystavení tomu, čo
26 vlastne budú robiť. Tak ako sa to dajme tomu deje, a malo by sa to diať pri vzdelávaní lekárov,
27 že tam to nefunguje bez toho, že by získali tú priamu skúsenosť s tým, ako ten pacient
28 reaguje, ako sa správa, ako funguje tá komunikácia. Takže toto je ďalšia vec. A asi by som
29 mohol hovoriť aj hodinu o tom, že čo by sa dalo ešte k tomuto spraviť. Ale toto sú asi tie
30 hlavné veci.

31 **A čo robíte Vy v rámci toho, aby ste im navýšili tú prax a rozšírili ich praktické skúsenosti?**

32 No my musíme fungovať, bohužiaľ, podľa toho, čo nám stanovuje študijný program, a do
33 istej miery aj zákon, ktorý to definuje veľmi striktné. A máme toho porovnateľne s okolitými
34 krajinami menej. Keď ide o prax napríklad, my sme teraz súčasťou takého, konkrétne naša
35 katedra je súčasťou takého projektu. To je vlastne projekt strategického partnerstva
36 Erasmus Plus, kde je šesť univerzít, ktoré majú učiteľské programy vyučovania angličtiny
37 a prípravy angličtinárov a cieľom toho je vytvoriť takú základnú sieť inštitúcií akademických,
38 ktoré by umožňovali študentom, aby na tie praxe chodili aj medzinárodne, čiže aby
39 slovenský študent mohol ísť do Španielska, do Nemecka, do Poľska zatiaľ, do Českej
40 republiky, a aby tak ako fungujú dnes napríklad mobility, fungovali rovnakým otvoreným

1 spôsobom aj pedagogické praxe, čo je z tých dát, ktoré sme dosiaľ nazbierali v tom projekte,
2 toto berú študenti ako úžasnú príležitosť sa výrazne posunúť v tom, ako vnímajú svoju
3 budúcu profesiu, to že by teda mohli dajme tomu absolvovať niekoľkotýždňovú prax
4 napríklad v Nemecku. Možno paradoxne pre tých nemeckých študentov to u nás nie je až
5 také zaujímavé, lebo u nás to nie je až také intenzívne, ale zase sa veľa naučia na základe toho,
6 že u nás sú úplne iné podmienky, ktoré tí študenti majú. Nechcem teda povedať priamo, že
7 horšie, ale v mnohom áno, čo vyplýva už aj z toho, čo som povedal o tom financovaní. Ale ten
8 proces, že sa učíme navzájom od seba je asi teda veľmi efektívny.

9 **To znie lákavo.**

10 Ja dúfam, že sa to... je to také pomalé v tom nabiehaní, dúfame, že ten projekt by mal teraz
11 trošku pokračovať, dali sme si žiadosť ako keby o takú istú formu predĺženia toho projektu,
12 ale čo z neho bude, to neviem. Ale je to taká kvapka, ktorá dúfam, že v konečnom dôsledku
13 povedie k tomu, že sa to systémovo zmení. Lebo nie je v podstate dôvod v Európskej únii
14 dnes, aby zrovna učiteľské programy pre budúcich angličtinárov, aby v nich boli také
15 dramatické rozdiely ako sú. Lebo to je predsa len jedna vec, ktorú môže človek učiť rovnako
16 dobre na Slovensku, ale aj v Portugalsku, Fínsku, a kdekoľvek, nie len teda v EÚ, ale v rámci
17 EÚ vidno, že teda Európska únia podporuje aj projekty ako je tento, tak ten záujem tam je
18 určite, že tie programy ako keby pozdvihnúť na takú rovnakú, spoločne aplikovateľnú úroveň.

4

19 **Vy ste to už asi trochu pomenovali, ale predsa, keby ste mali tú takú skvelú možnosť toho**
20 **čarovného prútika niečo v tom vzdelávaní zmeniť, je ešte niečo, čo ste nepovedali? Čo by to**
21 **bolo?**

22 Ak sa máme baviť len o angličtine..., ale ono to je vlastne jedno, to bude asi aplikovateľné na
23 väčšinu, ak hovoríme o akademických, programov. Tak, no financovanie je jedna vec, to som
24 už hovoril. Ale potom určite by som veľmi chcel, aby... alebo by som sa snažil dosiahnuť takú
25 trošku väčšiu voľnosť na univerzitách, aspoň, a možno aj na stredných školách, voľnosť tých
26 študijných programov v tom, že by mali flexibilnejšie reagovať na to, čo sa deje okolo nás.
27 To sa týka napríklad osnov na stredných školách. Akreditačný systém na univerzitách pri
28 tvorbe študijných programov je z môjho pohľadu príliš pomalý, ťažkopádny, administratívne
29 zbytočne náročný. Toto si myslím, že by pomohlo. Ak to zhrniem len v skratke, tak povýšiť
30 obsah nad formu. Keby som to vedel spraviť prútikom, tak to by som asi spravil ako prvé.

31 **Dobre. A na záver sa iba opýtam, čo by ste odkázali budúcim učiteľom a učiteľkám**
32 **angličtiny?**

33 To tak znie, že by som mal mať nejakú univerzálnu poučku, alebo formulku, alebo niečo, čo
34 by malo platiť. Ale ja mám pocit, že to najdôležitejšie je to, a to je dnes taký otáznik, že či
35 o to neprichádzame tak trochu, že by nemali nikdy zabudnúť na to, že je to veľký dar úžasná
36 vec, že sme, a to je to asi čo nás robí ľuďmi, že sa vieme učiť, a to nie je len naberanie nových
37 informácií, a že sa dokážeme naučiť isté veci spôsobom, ktorý je zaujímavý, aj zábavný. A to
38 už môžem aj Komenského citovať pri tejto príležitosti. Ale že vlastne takéto niečo vôbec
39 máme v sebe, a že máme tú možnosť to intelektuálne aj emocionálne vôbec zvládnuť, lebo

1 nie je to asi úplne že samozrejmé každému, a nie každý má samozrejme tú možnosť
2 absolvovať základné, stredné a ešte aj vysoké školy tak, že sú mu k dispozícii, v podstate u
3 nás dokonca zadarmo. A nebrať toto ako samozrejmosť, ale snažiť sa z toho vyťažiť čo
4 najviac, kým sa to teda dá. Lebo nemusí to byť navždy a je to niečo, čo je asi jedinečné, práve
5 pre tú učiteľskú profesiu

6 **Ďakujem veľmi pekne za rozhovor.**

7

Prepis záznamu v roku 2023 vyhotovila:

Mgr. Karin Černickaja, Ústav aplikovanej psychológie, FSEV UK

Ako citovať tento rozhovor:

Lacko, I. (2023). O vyučovaní anglického jazyka. In: Dvorská, D., Sokolová, L., Karolčík, Š., Dovičák, M., Griguš, S., & Hrcán, Z.: *Učiteľská akadémia UK* [webová stránka]. Získané z <https://www.ucitelskaakademia.sk>.

5